

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 - 322/23.02.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на първа степен на професионална квалификация за професия **код 621120** **Работник в животновъдството**, специалност **код 6211206** **Пчеларство** от професионално направление **код 621** **Селско стопанство** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	621	СЕЛСКО СТОПАНСТВО
Професия	621120	РАБОТНИК В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО
Специалност	6211206	ПЧЕЛАРСТВО

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 322/23.02.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **първа** степен на професионална квалификация по професията код **621120** **Работник в животновъдството**, специалност код **6211206** **Пчеларство**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **първа** степен на професионална квалификация по изучаваната специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО). До утвърждаване на ДОИ по професията/специалността настоящата Национална изпитна програма следва да се прилага само за системата на народната просвета.

Държавните изпити по теория и по практика на професията на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Състав на пчелното семейство

План-тезис:

- Пчелна майка.
- Търтеи.
- Пчели работнички.
- Видове пчелен мед.
- Медоносни растения в горите.

Приложна задача/казус: Разпознайте на снимките видовете пчелни индивиди?

Дидактически материали: Снимки на пчелни индивиди

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	Максимален брой точки
1. Познава особеностите на пчелната майка.	10
2. Познава особеностите на търтея.	10
3. Познава особеностите на пчелите работнички.	10
4. Познава видовете пчелен мед.	10
5. Назовава медоносните растения в гората.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Развитие на медоносната пчела

План-тезис:

- Развитие на яйцето.
- Развитие на ларвата.
- Развитие на какавидата, излюпване на пчелата.
- Значение на цветния прашец за пчелите и човека.
- Овощни медоносни растени.

Приложна задача/казус: По кой признак ще разпознаете прясно снесените яйца.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	Максимален брой точки
1. Познава развитието на яйцето.	10
2. Познава развитието на ларвата.	10
3. Познава развитието на ларвата и времето за излюпване на пчелата.	10
4. Познава значението на цветния прашец.	10
5. Назовава овощните медоносни растения.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Зазимяване на пчелните семейства

План-тезис:

- Зазимяване на пчелните семейства в даданблатови кошери.
- Зазимяване на пчелните семейства в многокорпусни кошери.
- Грижи за пчелните семейства през зимата.
- Подхранване с белтъчна храна.
- Значение на цветния прашец за пчелите.

Приложна задача/казус: Защо трябва да се стеснява силно гнездото при зазимяване на пчелните семейства?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Описва зазимяването в даданблатови кошери.	10
2. Описва зазимяването в многокорпусни кошери.	10
3. Познава грижите за пчелите през зимата.	10
4. Описва подхранването с белтъчна храна.	10
5. Познава значението на цветния прашец.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Грижи за пчелните семейства през пролетта

План-тезис:

- Стесняване и затопляне на гнездата.
- Пролетно подбудително подхранване.
- Стимулиращо разпечатване на питите с мед, обръщане и разместване на питите.
- Разширяване и обновяване на пчелните гнезда.
- Получаване и съхраняване на меда.

Приложна задача/казус: Посочете разликите между нектарния и мановия мед. Кой мед е с по-добри вкусови качества?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Познава начините за стесняване и затопляне на гнездата.	10
2. Познава значението на пролетното подбудително подхранване.	10
3. Познава значението на обръщането и разместването на питите и стимулиращото им разпечатване.	10
4. Познава начините за разширяване и обновяване на гнездата.	10
5. Познава начините за получаване и съхраняване на меда.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Воськоотделяне и градеж на пити

План-тезис:

- Същност на воськоотделянето и градеж на пити.
- Използване на воськоотделянето при пчелите.
- Уреди за монтиране на восьчни основи.
- Пчелен восък и неговото медицинско значение.
- Ливадни фуражни медоносни растения.

Приложна задача/казус: Каква е разликата между пита за градеж и строителна рамка и как се използва строителната рамка?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	Максимален брой точки
1. Познава същността на воськоотделянето.	5
2. Описва как се използва воськоотделянето при пчелите.	10
3. Познава уредите за монтиране на восьчни основи.	10
4. Познава значението на пчелния восък.	10
5. Познава ливадните фуражни медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Работа на пчелина по време на главната паша

План-тезис:

- Използване на главната паша и поставяне на магазините.
- Изваждане на пити и центрофугиране на меда. Спазване на здравословни и безопасни условия на работа.
- Съхраняване на меда.
- Отровен мед.
- Плодово-ягоднови медоносни растения.

Приложна задача/казус: Какво трябва да се направи, ако пчелите на отделно семейство не се качват в магазина?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	Максимален брой точки
1. Познава използването на главната паша и поставянето на магазините.	10
2. Описва момента за изваждане на питите за центрофугиране и изискванията за безопасност на работа.	10
3. Познава изискванията за съхраняване на меда.	10
4. Познава особеностите на отровния мед.	10
5. Познава плодово-ягодновите медоносни растения.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Естествено размножаване на пчелите

План-тезис:

- Естественото роене и вредата от него.
- Прекратяване на ранното роево състояние.
- Хващане и използване на роевете. Спазване на здравословни и безопасни условия на работа.
- Получаване и съхранение на цветния прашец.
- Зеленчукови медоносни растения.

Приложна задача/казус: Какво трябва да направите, за да не избяга от кошера роякът, който сте хванали?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 7</i>	Максимален брой точки
1. Познава вредата от естественото роене.	10
2. Познава начините за прекратяване на роевото състояние на пчелите.	10
3. Назовава начините за хващане на роевете и изискванията за безопасна работа.	10
4. Познава получаването и съхраняването на цветния прашец.	10
5. Познава зеленчуковите медоносни растения.	5
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Изкуствено размножаване на пчелите

План-тезис:

- Значение на изкуственото размножаване.
- Образуване на прости отводки.
- Образуване на сборни отводки.
- Получаване и съхраняване на пчелно млечице.
- Специални медоносни растения.

Приложна задача/казус: Как ще определите, че в едно пчелно семейство няма майка, и какво ще направите, за да преодолеете това състояние?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	Максимален брой точки
1. Познава значението на изкуственото размножаване.	10
2. Знае как се образуват прости отводки.	10
3. Знае как се образуват сборни отводки.	10
4. Познава начините за получаване и съхраняване на пчелно млечице.	5
5. Познава специалните медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Пчелна отрова

План-тезис:

- Биологично действие на пчелната отрова.
- Получаване на пчелна отрова.
- Ужилване и мерки против него.
- Кражба при пчелите.
- Полски медоносни растения.

Приложна задача/казус: Какво означава узряване на меда?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	Максимален брой точки
1. Познава биологичното действие на пчелната отрова.	10
2. Познава техниката на получаване на пчелната отрова.	10
3. Познава мерките против ужилване.	10
4. Познава кога се предизвиква кражба при пчелите.	10
5. Назовава полските медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Отглеждане на пчелни майки

План-тезис:

- Естествена отглеждане на пчелни майки.
- Изкуствено отглеждане на пчелни майки.
- Смяна и придаване на пчелни майки.
- Свойства на маната и мановия мед.
- Образуване и отделяне на нектар от цветовете на растенията.

Приложна задача/казус: При загуба на пчелната майка, за да създадат пчелите нова качествена майка, на каква възраст трябва да бъдат яйцата в пчелното гнездо?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 10</i>	Максимален брой точки
1. Познава начините за естествено отглеждане на пчелни майки.	10
2. Познава начините за изкуствено отглеждане на пчелни майки.	10
3. Описва как се сменят и придават пчелни майки.	10
4. Познава свойствата на маната и мановия мед.	10
5. Описва образуването и отделянето на нектар от цветовете на растенията.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Жилища на пчелите

План-тезис:

- Дадан-блатов кошер.
- Многокорпусен кошер.
- Кошер лежак.
- Получаване и съхранение на цветния прашец.
- Специални медоносни растения.

Приложна задача/казус: С кой вид кошер е по-подходящо да работят начинаещите пчелари и защо?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Познава устройството на дадан-блатовия кошер и описва как се работи с него.	10
2. Познава устройството на многокорпусния кошер и описва как се работи с него.	10
3. Познава устройството на кошера лежак и описва как се работи с него.	10
4. Описва как се получава и съхранява цветният прашец.	10
5. Изброява и познава специалните медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Пчеларски инвентар

План-тезис:

- Уреди за непосредствена работа с пчелите. Спазване на здравословни и безопасни условия на работа.
- Уреди за разпечатване, центрофугиране и съхраняване на меда.
- Уреди за монтиране на восъчни основи и за преработка на восъчни суровини.
- Изваждане и съхраняване на меда.
- Фалшификации на меда.

Приложна задача/казус: По какъв начин пушалката влияе на пчелите и помага на пчеларя в неговата работа?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1. Назовава уредите за непосредствена работа и описва начина на безопасна работа.	10
2. Назовава уредите за разпечатване, центрофугиране и съхраняване на меда и описва начина на работа.	10
3. Назовава уредите за монтиране на восъчни основи и за преработка на восъчни суровини и описва начина на работа.	10
4. Описва изваждането и съхраняването на меда.	10
5. Познава фалшификациите на меда.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Преглеждане на пчелите

План-тезис:

- Основни правила за безопасна работа с пчелите.
- Основни прегледи на пчелите.
- Частични прегледи на пчелите.
- Физични свойства на меда.
- Овощни медоносни растения.

Приложна задача/казус: Какви мерки ще предприемете при ужилване?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 13</i>	Максимален брой точки
1. Познава правилата за безопасна работа с пчелите.	10
2. Назовава основните прегледи на пчелите.	10
3. Назовава частичните прегледи на пчелите.	10
4. Познава физичните свойства на меда.	10
5. Назовава овощните медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Храна и хранене на пчелите

План-тезис:

- Натурален пчелен мед като храна за пчелите.
- Цветен прашец като храна за пчелите.
- Осигуряване на пчелите с вода.
- Медоносни растения в горите.

Приложна задача/казус: При подхранване на пчелите с какво може да се замени цветният прашец?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 14</i>	Максимален брой точки
1. Познава значението на пчелния мед като храна за пчелите.	10
2. Познава значението на цветния прашец, като храна за пчелите.	10
3. Познава значението на водата за пчелния организъм.	10
4. Изброява медоносните растения в горите.	5
5. Познава медоносните растения в горите.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	15
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Отглеждане на пчелни майки по естествен начин

План-тезис:

- Значение на майката за пчелното семейство.
- Отглеждане на пчелни майки чрез естествено роене.
- Отглеждане на пчелни майки чрез самосмяна.
- Пчелен клей.
- Медоносни растения в горите.

Приложна задача/казус: Кои майки са по-качествени – роевите или свещевите, и защо?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Познава значението на пчелната майка за семейството.	10
2. Познава отглеждането на майки чрез роене.	10
3. Познава отглеждането на майки чрез самосмяна.	10
4. Познава пчелния клей като продукт и значението му за пчелното семейство.	10
5. Познава медоносните растения в горите.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Отглеждане на пчелни семейства в многокорпусни кошери

План-тезис:

- Предимства и недостатъци на многокорпусните кошери.
- Заселване на многокорпусния кошер.
- Работа с многокорпусния кошер.
- Получаване и съхранение на цветния прашец.
- Специални медоносни растения.

Приложна задача/казус: Размяната на корпусите по какъв начин влияе върху развитието на пчелното семейство?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Назовава предимствата и недостатъците на многокорпусните кошери.	10
2. Познава начините за заселване на многокорпусните кошери.	10
3. Познава начина на работа с многокорпусния кошер.	10
4. Описва как се получава и съхранява цветният прашец.	10
5. Познава специалните медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Отглеждане на пчелни семейства в дадан-блатови кошери

План-тезис:

- Предимства и недостатъци на дадан-блатовите кошери.
- Заселване на дадан-блатовия кошер.
- Работа с дадан-блатовия кошер.
- Получаване и съхранение на цветния прашец.
- Специални медоносни растения.

Приложна задача/казус: Размяната на корпусите по какъв начин влияе върху развитието на пчелното семейство?

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1. Назовава предимствата и недостатъците на дадан-блатовите кошери.	10
2. Познава начините за заселване на дадан-блатовите кошери.	10
3. Познава начина на работа с дадан-блатовия кошер.	10
4. Описва как се получава и съхранява цветния прашец.	10
5. Познава специалните медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Подхранване на пчелните семейства

План-тезис:

- Определяне нуждата от подхранване.
- Подхранване със захарен сироп.
- Подхранване с твърда храна.
- Манов мед.
- Плодово-ягодови медоносни растения.

Приложна задача/казус: През кое време на годината може да се подхранва със захарен сироп?

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 18</i>	Максимален брой точки
1. Определя нуждата от подхранване.	10
2. Познава особеностите при подхранване със захарен сироп.	10
3. Познава особеностите при подхранване с твърда храна.	10
4. Познава получаването и състава на мановия мед.	10
5. Познава специалните медоносни растения.	10
6. Решава приложната задача/казуса.	10
Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на първа степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика се състои в преценка на зоохигиенните и екологичните изисквания за отглеждане на пчелите, технологии на хранене и отглеждане, извършване на дейности, свързани с отглеждането на пчелите и производството, съхранението и първичната обработка на продукцията и съоръженията, използвани в пчеларството.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

Примерни критерии:

<i>№</i>	<i>Критерии</i>	<i>Показатели</i>	<i>Макси мален брой точки</i>	<i>Теж ест</i>
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. Забележка: Този критерии няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (/2).	1.1.Избира и използва правилно лични предпазни средства. 1.2 Правилно употребява предметите и средствата на труда по безопасен начин. 1.3.Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа и спазва предписания за своевременна реакция. 1.4.Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.		да/не
2.	Ефективна организация на работното място.	2.1.Поддържа инструментите, пособията и материалите, като осигурява удобство и точно спазване на технологията. 2.2.Целесъобразно употребява суровини и материали. 2.3. Работи с равномерен темп за определено време.	3 3 4	10
3.	Спазване изискванията на нормативните документи.	3.1 Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица. 3.2 Спазва изискванията на нормативните документи, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).	2 3	5
4.	Правилен подбор на материали и инструменти съобразно конкретното задание.	4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, суровини и инструменти необходими за изпитното задание. 4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите суровини.	3 2	5
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според практическото изпитно задание.	5.1.Спазва технологичната последователност в процеса на работа.	10	10
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	6.1.Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология. 6.2.Крайното изделие съответства на зададените технически параметри. 6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.	4 4 2	10

7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на практическото изпитно задание.	7.1.Осъществява операционен контрол – при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности.	3	10
		7.2.Контролира техническите показатели.	2	
		7.3.Оценява резултатите, взема решения, отстранява грешките.	3	
		7.4.Прави оптимален разчет на времето на изпитното задание.	2	
8.	Защита на практическото задание.	8.1.Може да представи и обоснове приетия вариант на изпълнение на практическото задание;	5	10
		8.2 Демонстрира добра техника на презентиране.	5	
Общ брой точки:			60	

Примерно практическо задание: Подхранване на пчелите

Указания: Приготвяне на захарния сироп.

Приготвяне на пушалката.

Отваряне на кошера.

Почистване на хранилката.

Зареждане на хранилката със сироп.

Затваряне на кошера.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е **60**. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бижев, Б., Ненчев, П. Пчеларство. С., Земиздат, 1990.
2. Недялков, С., Бижев, Б. Практическо пчеларство. С., Земиздат, 1990.
3. Радоев, Любен. Календарен справочник по пчеларство. С., Дионис, 1998.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Василка Димова – Професионална гимназия по селско стопанство, гр. Пазарджик
2. Светла Сиракова – Професионална гимназия по селско стопанство, гр. Пазарджик

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА
ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

**по професията 621120 Работник в животновъдството
специалността 6211206 Пчеларство**

Изпитен билет №.....

Изпитна тема: .....

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: .....

.....

.....

Приложна задача:
.....

Описание на дидактическите материали:.....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

**по професията 621120   Работник в животновъдството
специалността 6211206   Пчеларство**

И н д и в и д у а л н о   п р а к т и ч е с к о   з а д а н и е   №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита:.....

1. Да се .....

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)